

ОЧАКВАНИЯТ КРАЙ НА ЕДИН ПОЧТИ КРИМИНАЛЕН СЕРИАЛ В 12 ЕПИЗОДА:

Най-слабият инструмент за решаване на най-сложната задача в Европейския съюз, който е създаден като плод на исторически илюзии – наистина ли питаме **ЗАЩО МЕХАНИЗМЪТ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПРОВЕРКА НЕ РАБОТИ В РУМЪНИЯ И БЪЛГАРИЯ?**

Част трета – „чакай и се надявай!“ е псевдо оптимистичният край само в „Граф Моне Кристо“

ПРОФ. ГЕОРГИ ДИМИТРОВ

13 ноември 2018 г.

Причините за изначалната и неотстранима безпомощност на СМВ, освен вродения му порок от неразбиране на реалните механизми на разширителните процеси при политическия му дизайн, са обусловени от две решаващи обстоятелства.

Първо, в ЕС няма даже общоприето разбиране за върховенство на правото, камо ли общ стандарт и, съответно, нормативна рамка и инструментариум за утвърждаването му. Без такава правна база ЕС не би могъл да провежда

политика в тази сфера и да санкционира простъпки, колкото и тежки да са те. Допреди няколко години, приемайки, че върховенството на правото и плуралистичната демокрация са фундаментални ценности, върху които е построен, ЕС не допускаше, че трябва да провежда именно политики за поддържането на ценностния си фундамент. Оттук и безсилието на Съюза в това поле – включително пред безобразията в Полша и Унгария, които към днешна дата превъзхождат по тежест тези в българо-румънския случай. В двете балкански

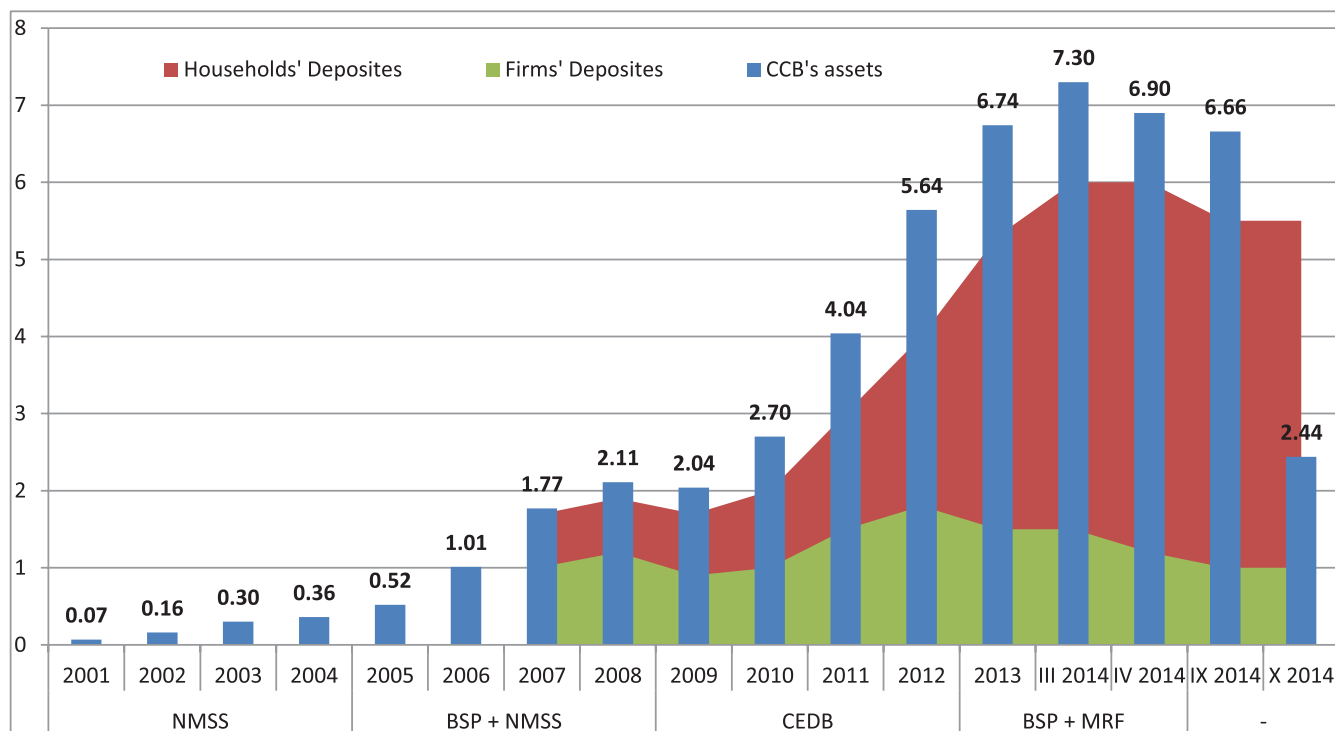
страна обаче ЕК се нагърбва със задачи, каквито не е решила и не може да реши никъде другаде – не само в пост-комунистическите страни, но и в Италия, Гърция и другаде...

Второ, под инерцията на евроинтеграционния ентузиазъм на първите години от състезанието за членство в ЕС, ЕК допуска, че партниращите ѝ правителства просто не знаят как да направят дължимите реформи, но иначе горят от желание да ги осъществят. Още през 2013г. подчертахме, че в СМВ има достатъчен конструктивен потенциал, щото - да би имало правителствено желание да се проведат предписаните реформи съобразно поставените им цели, - това би било постигнато в рамките на предвидените първоначално 3-4 години.

Както още Х.Грабеотбелязав книгата си от 2006г., ЕС може да работи продуктивно с „желаещи

партньори“, а не с „неохотни режими“. Бедата е, че преносът на законодателството минава относително безболезнено в сфери, които не засягат пряко властовите механизми на пост-комунистическите общества. Върховенството на правото обаче би променило из корен именно цялата политическа система и цялостното устройство на обществения живот. Напълно естествено, точно тук е най-дълбоката и упорита съпротива срещу европеизацията на местните практики и институции (и представляващите ги клики от индивиди и групировки). Годините на членство в ЕС под мониторинга на СМВ, например, съвпадат с експлозивния възход на Корпоративна търговска банка, която най-успешно превръща политическата корупция във финансов ресурс – този случай е най-драстичен, но далече не е единствен¹.

Графика 1. Темпове на растеж на Корпоративна търговска банка

Източник: Източник: в-к „Капитал“, 7.11.2014 г.

¹ За подробности виж Маркова, З. (съставител). „Държавата КТБ“. София, Изток-Запад, 2017.

Накратко, безрезултатността на SVM е пряко следствие от синтеза на три ключови фактора:

а) превратна представа за въздействието на мониторинга на ЕК като инструмент за въздействие върху правителствата, с които тя тогава ограничава партньорствата си;

б) много слабият инструментариум на ЕС в полето на върховенство на правото, който всички страни-членки не допускат да се стандартизира, именно защото засяга властовите механизми в националните общества;

в) най-силната съпротива на местните управляващи тъкмо срещу интервенцията на ЕС във властовите механизми, а (по историческа инерция и институционален дизайн) ЕС взаимодейства именно с местните правителства, (за които се предполага, че са автентични изразители на обществения интерес).

Нищо от тези рамкови условия за реализацията на SVM не подлежи на промяна, поради което няма как чудодейно да възникне негова ефективност и той да постигне целите си. Оттук и неотложната необходимост от Общоевропейския механизъм за опазване на демокрацията, върховенството на правото и фундаменталните права на личността, който предстои да бъде обявен този ноември (макар и след едногодишно забавяне от ЕК).

Любознателният читател може сам да провери детайлите на тази кратка история в биографичните разкази на преките участници в събитията на сайта на Дипломатическия институт към МВнР , където е публично достъпен целият Национален архив от спомени за българската евроинтеграция. е публично достъпен целият Национален архив от спомени за българската евроинтеграция.

² Адресът е <http://bdi.mfa.government.bg>.